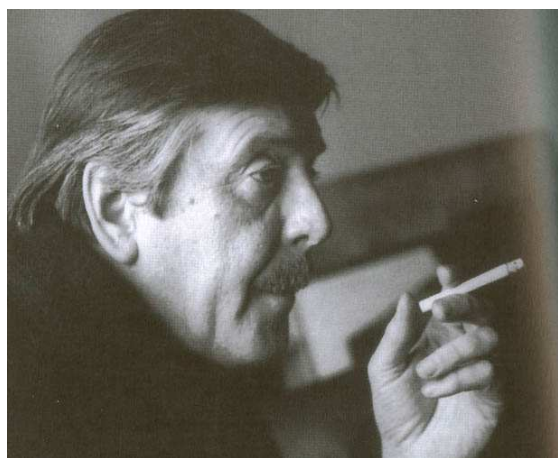

O FILMOVÉM PLAKÁTU – Karel Vaca

Jsou plakáty růžové jako nemluvnata, z jiných vane dech smrti, některé jakoby utekly z karnevalu, smějí se nebo varují, a jsou ještě jiné. Némé. A těch si nikdo nevšimne. Mají cenu jen potíštěného papíru. Jsou plakáty veselé a modré jako nebe, některé se tváří cizokrajně, jiné již dávno vyšly z módy. Všechny jsou tady a těžko bychom si dovedli představit život bez nich.

Je to galerie pro všední den, která vešla do ulic i do zapadlých vesnic, přizpůsobila se tempu dnešního života a současné optice. A jsou plakáty, které k divákovi promlouvají rychleji,

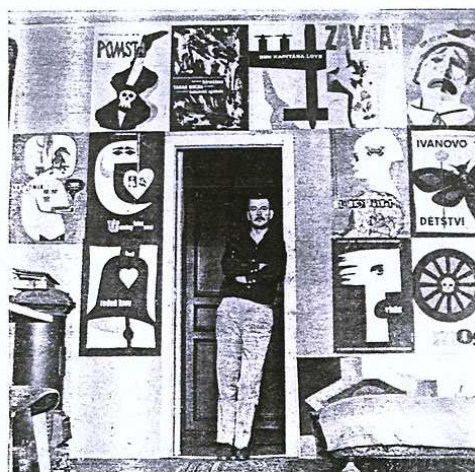
než je tempo dnešní ulice. Jsou to plakáty jako hrom. Ty jsou nejlepší. Těch si všimne každý. Aktivují naše oko i naše smysly, není podstatné, zda zvou na koncert, či do kina nebo na pivo. Z některých na nás mává Brigitte Bardot, nebo se moudře a trochu poťouchle dívá Jan Werich. Budeme se zabývat plakáty, které nás zvou do kin, a o těch mám psát, ačkoliv je raději dělám.

Filmové plakáty jsou mladé, jako je poměrně mladé filmové umění. Jeho historií se nebudu zabývat, od toho jsou jiní, a bylo o nich napsáno už dost. Ostatně o filmovém plakátu také, ale dostal jsem za úkol napsat, co si myslím o této disciplíně, tak to tedy činím. Není tak dávno, co se požadovalo od filmového plakátu, aby se tvářil jako obraz pokud možno z 19. století, ale naštěstí se to změnilo. Lidem už to nevyhovovalo, o odbornících ani nemluvě. Dnes by takový přístup byl jen k smíchu.

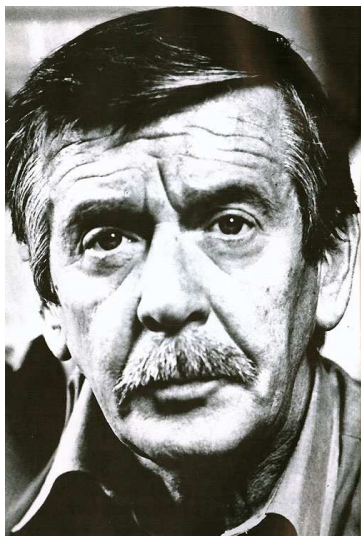
Řeč dobrého plakátu musí vycházet z výtvarného umění a grafiky, ale jen vycházet. Musí být jasná a stručná, musí si uchovat sugestivní působivost a současně schopnost uchovat se v paměti diváka. Jde za lakonickou monumentalitou, experimentuje, hledá nové postupy originálního řešení – od malířského výrazu po grafický – od realistické kresby, fotomontáže, koláže přes grotesku, symbol, až po intelektuální metaforu. Objevuje lapidární syntézu. Plocha plakátu musí být organizována ať už do kontrastů černobílých či barevných. Vše kontrastuje, ale zároveň harmonuje. Musíme mít na paměti, že dobrý plakát musí obstát se ctí na filmových festivalech. A bude vyhrávat, pokud ho budou dělat umělci, protože plakát je přeci umělecká disciplína.

Hledá se netradiční způsob, staré a ctihodné recepty neplatí. Musejí být neustále podrobovány revizi, neboť jinak vedou ke stagnaci a ztrácejí oprávnění. Neplatí ale ani módní šablony, ani rutinní práce bez fantazie. Každá konvence přestává brzy působit. Dobrý plakát musí emocionálně působit na diváka.

Oko současného moderního člověka je jinou optikou, než tomu bylo dříve, proto i plakát hledá neustále nový styl, poetiku a formu. Neměl by také vyprávět obsah filmu a děj, nemá

7. VÝTVARNÍK KAREL VACA VE SVÉ SOUKROMÉ GALERII FILMOVÉHO PLAKÁTU.

nahrazovat také fotografie, vystavované ve vitrínách kin. Filmový plakát nechce ani nemůže nic víc, než probudit zájem diváka. Klade na něho požadavek rychlé srozumitelnosti a čitelnosti. Jeho forma musí být tvarově nadsazená a záměrně znásilněná ve prospěch účinu. Plakát tak nepopisuje, ale vyjadřuje se grafickými znaky, ideogramy, myšlenkou. bere si poučení od jeskynních maleb v Altamiře až po abstraktní umění 20. století. Jeho řeč je mezinárodní. A přitom náš filmový plakát je ryze český.

Jak už jsem uvedl, jsou plakáty dobré a špatné. Špatných si většinou nikdo nevšimne, ty dobré provokují, dráždí, a tím nutí k zamyšlení. Nezlobme se na ně, když na nás pokřikují drze a berou na sebe bizarní podobu, činí tak jen proto, aby nás oslovily a nežily nadarmo. Vždyť jejich život je tak krátký na plakátovacích plochách, i když se někdy podaří, že si je pamatujeme po celý život. To jsou ty, které svou funkci

dokonale splnily.

